Dziewulski Marc.

Dobre słowo

DOBRE SŁOWO

ktore

NAYSWIĘTSZA

MARYA PANNA

CAŁEMU SWIATU,

Przy Zwiástowániu Wćielęnia Syná Bożego, Dnia 25. Marcá, ná Dobry Wieczor, Máćierzyńskim dáłá afektem: *w Kośćiele WW. OO. Kápucynow pod Tytułem tegoż N. M. PANNY Zwiástowánia, Roku 1719. Kazániem ogłoßone.*

A potym

JASNIE OSWIECONEMU PANSTWU,

I.O.I.M.P. IERZEMU DOMINIKOWI

HRABI ná WISNICZU y IAROSŁAWIU

LUBOMIRSKIEMU

SWIĘTEGO RZYMSKIEGO PANSTWA XIĄŻĘCIU, Podkomorzemu Koronnemu, Generáłowi Lieutnantowi Woysk Cudzoźiemskich I.K.M. y Rzeczypospolitey; Olsztynskiemu, Káźimierskiemu, Vszyckiemu &c. &c. STAROSCIE.

IASNIE OSWIECONEY IEYMOSCI PANI

MAGDALENIE

z SZCZEKARZEWIC

HRABINEY ná WISNICZU y IAROSŁAWIU

LUBOMIRSKIEY,

S. R. P. X. Podkomorzyney Koronney, Generáłowey Lieutnantowey &c. Olsztynskiey, Káźimierskiey, Uszyckiey &c. &c. STAROSCINY.

PANSTWV y DOBRODZIEYSTWV DEDYKOWANE.

Przez X. MARCELLA DZIEWULSKIEGO Fránćiszkáná, S. Th. L. Kustoszá na ten czas Chełminskiego, Kaznodźieie Ordynáryuszá Krákowskiego.

Do druku podáne, Roku Páńskiego 1720.

W KRAKOWIE, w Drukárni Fránćiszká Cezárego, J. K. M. y J. O. J. M. X. Biskupá Krákow: Xćiá Siewierskiego, Ordynaryinego Typografá.

Fluminis impetus lætificat Civitatem DEI *Psal. 45.* | Opus manuum artificis in Aſcia. *Jer.* 10.

I.

Chwalebny Oryginał, święta, rzecze, ſpráwá,
Kto uważy iák płynie, zkąd, y czym SRZENIAWA.
Z głow rádą, z uſt wymową, z ſerc miłośćią Cnoty:
Z ran krwią zá cáłość Polski, z czoł krwáwemi poty.

II.

Zacny TOPOR TARŁOWSKI, męſtwem uſtalony,
W pracách záhártowany, trwáłośćią wsłáwiony;
Łáską Boża ukułá, Cnotá záoſtrzyłá;
Miłość Wiáry, Oyczyzny, wiele nim zrobiłá.

III.

Poki płynie Oyczyznie tá RZEKA ſzczęśliwa:
Poty z niey w wielką pomoc y w chwałę opływa
A z Ciebie miánowićie XIĄZĘ Podkomorzy:
BOG Polſzcze dość dał sławy, y ieſzcze przyſporzy.

IV.

Wſpływa TOPOR w SRZENIAWIE, iák niegdy w Iordánie, (*4. Reg. 6*)
Wſpływa Polſzce ná zaſzczyt. Tylko niech ſię ſtánie,
Vivat XIĄZĘ y XIĘZNA. Niech ich zdrowie słynie,
Złoty wiek w łáſce Bożey niech im nie upłynie.

IASNIE OSWIECONE MOSCIE XIĄŻĘCE PANSTWO Y DOBRODŻIEYSTWO.

M*iárkuiac Páńſki ná Niebie y ná źięmi geniuſʒ: że więcey áfekt ánizeli dar ſʒacuiac, y nayliżſʒym nie gárdźi prezentem;* BOG *od ubogiey Wdowy, y dwa mizerne kwartniczki zá ſto tyśięcy przyimuie;* a. *á z ludźi: Auguſt Ceſarz od ubogiego Filozofá, Dáktyle;* b. *Artáxerxes Krol Perſki od Omizeſa, iábłko; od chłopká z práce rak ſwoich żyiacego przygarśń wody;* c *Ludwik XI. Krol Fráncuſki od iednego Myśliwcá Kononá, rzepę;* d *Bertá Ceſarzowa od właſney poddánki motek nići,* e *w podarunku zá ſpecyał bierze; mowiac z tych káżdy:* Pauper dat quod habet: Zebrak co ma, to ſwemu Chlebodawcy ofiáruie: *w tę nádźieię poważam ſię z máłym doſyć wdźięczności trybutem, przed wielka Wáſʒę pokazáć ſię Prezencya,* Mośćie Xiążęce Dobrodźieyſtwo. *Miárkuiać zwykła naiáśnieyſʒego ſłońcá gene-*

a Luc. 21 *b* Ath. in 14. lib. *c* Plut. in Art. *d.* Ægid Corroz. de dict. & fa: mem: *e* Roſwey 8. Oct. vit. Virg.

nerozya: *że się y naybliższemu promieńmi swymi záſzcycáć pozwala stworzeniuś uważam známięnita Páńskich Osob Wáſzych eminencya: żeście Polskiego Niebá Luminarze wielkie, iák w splendorách nieprzebráne, ták w udźielney y naymnieyſzym átomom świátłośći wáſzey nie skape*: Soles omnibus ijdem. *Prześwietnie Herbowne Kleynoty Wáſze, naydawnieyſze á nayzacnieyſze Korony* Ornamenta, *Wielka to niegodney świátá prace moiey illuminacya*: Sanè auctoritas tantorum Nominum prima fronte prælatorum, totum exinceps commendabilius reddet opus. a *Ozdobá Polá Sármackiego*: z *Głow o dobro pospolite zarádnych*; *z ran zá cáłość Oyczyzny podiętych*; *z sercá Monárchow*: ingentia merita ingentibûs coronîs *płácacych, swoy Oryginał máiaca, w złoto miłośći* BOGA *y Oyczyzny bogáta, w Purpurę Krwie Szláchetney, Xiażęcych prerogátyw, Senatorskich Dignitarstw dostátnia* SRZENIAWA: latèq; fluens, atq; inclytus Amnis: b *po ktorey, Cnot y* Honorow, *intratna* BOG *Polſzce opátrzył defluitacya* Munera magna dedit, trans has vexitq; per undas. Rzeká *nád Wespázyanowa ſzczodrotę przećiwko Niebu y źiemi choynieyſza*: ut profit sese immensos distendit in alveos; c *w fortunie* ditior Oceanô; d *w pobożnośći*: sanctior laticibus Iordanis; *w ſzczerośći*: purior cristallinis fontibus; *w zasługách* fluuiîs præstantior omnibus; e *w tálentách*: tempestate sua pretiosus. f Rzeká *podźiwienia godna*: *że gdy po świećie ná ochotnych do obrony Wiáry y Oyczyzny suchy rok, tá nigdy w tey ochoćie nie wysycha*: *gdy nieprawośći y exorbitáncyi, po rożnych katách pánuie powodź*; *tá nigdy z brzegow boiaźni Boskiey, nie wylewa*: par semper similisq; meat. g *Szczęśliwa przy tey* Rzece *Polská*: *ilekroć uprágnęła w czymkolwiek rátunku*: Hôc pulsa sitis fluviô; h *ilekroć ná iáki západła defekt*: *tá iey* Rzeká *wiele pomogłá*: unda salubris erat; i. *ná iey ochłodę z Iáśnie Oświeconych* LVBOMIRSKICH *Domu*: flumina jam lactis, jam flumina nectaris ibant. k *Doznáłá Polska pod czas Krzyżackich, Moskiewskich, Tureckich, Tatárskich, Kozáckich, Wołoskich, Niemieckich, Szwedzkich, woien*: Hujus miracula fontis; l. *y przyznáłá*: *że iey Prześwietna* SRZENIAWITOW *Prozápia z Niebá dána*: Rivos è sidere ducit. m *Mowiłá nie ráz kosztownemu záſzczytow swoich Potokowi*: Tu mihi refugium, tu mihi portus eris. n. *Szczęśliwy, przyznáć to, Port*: *u ktorego pospolity wſzytkich, y pártykulárny wielu niedostátek*: Promontorium bonæ spei *znayduie*: *nieprzyiaćielska ámbicya ná stráſzny nápada ſzkopuł*: Portus miseris, scopulusq; superbis. o *Widźieć było nie raz ná morskich płytkośćiách wyrážone Niebo*: Rutilabant æquora stellîs, p *Iáśnie Oświecony* LVBOMIRSKICH *Dom*: Regia Solis: *niezbrodzone chwały w swych splendecách morze*: Hoc mare magnum & spatiosum: *nie drobnych gwiazdeczek, lecz* Magnorum mundi luminum: *w nim się wydáie ápparencya*: Genus egregium, fulget de stirpe potentum. q MAREK LVBOMIRSKI Hrábiá *ná* Lubomierzu

Ka-

a S. prosp. b Gver. de Nat. Ioan: c Homer. 28. d Virg. e Claud. Mart. Vict. f Homer. g Claud. in Prob. h id. i Stat l. 1. Ep. k Ovid l id. in Met. m Auson. n Mart. o Ovid. p Petr. l. 1. Ep. q Sil. L. 16.

Kaſtelan *Zawichoſtski* : ſimilem quæ protulit ætas, conſilio vel marte virum ? [a]. PAWEŁ LVBOMIRSKI Woiewodá *Lubelſki*: *Rzec o nim co* Sydonius *o Kámillusie*: Respublica noſtra tota Camillus erat: WOYCIECH *Syn iego, ſwego wieku Cyneaſ : wielki do* Rudolfa I. *Ceſarza w Roku* 1277. *Poſel*: Comes Imperij *od niego uczyniony*: Aggrediebatur metuenda viris. [b]. IOACHIM *drugi Syn iego*: *Ludwikowi Węgierskiemu y Czeſkiemu Krolowi, przećiw Solimánowi ná pośiłek poſedſzy, ná Márſowym plácu zoſtał; nieśmiertelna, godna wielkiego Pánegiryku zoſtáwiwſzy pámiatkę*: SEBASTYAN LVBOMIRSKI Hrábiá *ná* Wiſniczu *Kaſztelan Woynicki, Sendomirſki, Spiſki, Dobczycki &c. Stároſtá, Prádźiád Twoy* I. O. Xiążę: *dość to wielkie nieśmiertelney ſławy wydał Echo*: *że mu* nihil defuit, niſi quod mortalis fuit. Reipublicæ ſtudioſiſsimus, obſequio in Reges Majoribus ſuis par. Bello & pace clarus ; [c] Rudolfowi II. *Ceſarzowi z nakłádu ſwego záćiężnym ná pomoc przybywſzy Woyſkiem, zá práwa ſtánał rękę ; Zygmuntowi* III. *w dobywániu* Smoleńſká *drugie ſerce*: Belli ſecundos reddidit exitus, [d] STANISŁAW LVBOMIRSKI *Ruſki, á potym Krákowſki* Woiewodá, *Generał Máłopolſki, Spiſki, Zatorſki, Niepołomicki, Dobczycki &c. Stároſtá, Dźiad Twoy*: *przećiwko Oſmanowi pod Chocimem Polny, á potym po Károlu Chodkiewiczu, Wielki Koronny Hetman. Iákby ſobie mężnie y mądrze poczynał*: *z wiekopomnego nád Biſurmanem mádrkowáć zwyćięſtwá. Doſyć co piſze Okolſki*: *że* STANISŁAW, cùm in omnibus alijs expeditionibus Regni fuiſſet victorioſus, in Chocimenſi apparuit glorioſus; in alijs vocatur Patriæ amator: in hac vocatus eſt, Pater & Servator. *Wielu Kośćiołow, Fortec, Klaſztorow Fundátor*: *u* BOGA *Koronę, u ludźi niezwiędłe záſłużył Laurey* : *od* Ferdynánda III. *między Xiażętá Rzymſkie* honorificè *policzony; pewnie że honor Polſkiemu Narodowi Páńſka ſwoia, y u poſtronnych Monárchow, uczynił Cnota* : Maximus ille armis, Maximus ille Togâ. [e] *Drugi*, IOACHIM LVBOMIRSKI *Brát młodſzy* Stánisłáwá: Vir in Toga Sagoq; celeberrimus: [f]. *Dobczycki, Lipnicki, Tymbarſki Stároſtá; z Oycem Smoleńſka dobywáiac, młody wiek krwia Rycerſką farbuiac, chwalebna śmierćia nieśmiertelne záſłużył pochwały*: Ni mors immatura invidiſſet: maximum decus Patria vidiſſet [g]. IERZY LVBOMIRSKI *S. R. P.* Xiążę *Twoy y Oyczyzny Oćiec* : *Márſzałek W. K. Generał Máłopolſki, Hetman Polny Koronny*: *Polſki Scipio, Annibál*: Marte clarus & vinci neſcius armis: [h]. *Sam nie tylko zá* 10. *tyśięcy, lecz* innumeri militis inſtar : [i]. *znáczne iednák ná obronę Oyczyzny, koſztem ſwoim, chował Pułki, Moſkwie y z ich Szeremetem ná wieki pámiętny ; ná ſwawolne Rákocego kupy, ćios śmiertelny; ná Szwedzkiego Lwá Sámſon*: *y Toruńſkie o tym umieia powiádáć mury*: ſuccubuit Mars ipſe Viro: [k] Władysłáwowi IV. *Ephestyon*, Iánowi *Káźimierzowi* extra Regnum *wyſádzonemu* Ioab: *on go zbroyna ręka ſwoia z*

b *Slaſka*

[a] D. Ven. Fort. [b] Claud [c] Epit Cra: ad SS. Trin. [d] Horat. [e] Ovid. [f] Okolſki [g]. Epit: Cra: SS. Trin: [h] Ovid. [i] idem [k] Barl.

Słaſká do Polſki zprowádźił: ſemper in æternum clara Trophæa ferens: [a] MICHAŁ ALEXANDER Woiewodá *Krákowski, Stryi Twoy*: *Imieniem y rzecza wielki*: ſecundùm Nomen, ita & laus ejus. KONSTANTYN, *wielkiego Konſtantyna cnot pełen*: Nomen erat virtutis, & ipſe acerrimus armîs: [b] *Niewiem z iákaby rewerencya wſpominać* ex eodem virtutis procreatos nido: *Rodzonego, Przyrodnych, Stryiecznych Bráći twoich* I.O. XIĄZĘ: quorum gloria manet in æternum. HIERONIM LVBOMIRSKI *Chorąży naprzod Koronny, od* Ludwiká XIV. *Królá Fráncuskiego złotym udárowány łáncuchem, pod Choćimem y Zoráwnem ná Ottomáńſki Xiężyc ćięſka plagá; potym Márſzałek Nadworny* Iana III. *pod Wiedniem nád dwiemá Regimentámi Ceſárskimi Pułkownik: znáczny ſławnego zwyćięſtwa* Cooperator, *nad Moráwa Rzeka 8. tyśięcy Turkow,* 10. *tyśięcy Tátárow zbił.* Optimus imperiô, & fortis Bellator in armis [c]. *tož Podskárbiem zoſtáwſzy Koronnym: ſam zá ſkarb Koronie ſtánał; Więkſza Buławą, męſtwem y odwagą, poſtronnym Narodom groźny; Káſztelanem náoſtátek Krákowskim, to naywyžſze w Senáćie ozdobił mieyſce.* STANISŁAW LVBOMIRSKI Marſzałek *W.K.* & ipſe ſapientum Princeps: *w rádách y piſmach iego*: Quot ſententiæ, tot oracula, & propè miracula. IOZEF LVBOMIRSKI Marſzałek W. K. *godny Imienia ſwego y dobrá poſpolitego piáſtun.* ALEXANDER LVBOMIRSKI *Stároſtá Sadecki: ná godne tego Imienia ſadźił ſię dźiełá*: & magnos Heroas agebat. [d]. FRANCISZEK LVBOMIRSKI s. p. *Stároſtá Olſztynſki Rodzony Twoy: ktorego Cnotá Polſkiemi nieogárniona gránicámi, y po cudzych ſię wſławiłá kráinách; nie tylko ſię po źiemi, lecz y po morzu ſzeroko rozpoſtáriá*: ſolo ſaloq; potens. Veneror magna Nomina: *Domu y Oyczyzny ozdoby*: I.O. XIĄZĘ IMC. IERZY LVBOMIRSKI Obożny *Koronny &c.* Vir maximus armîs: [e]. *zacnych iego* qualitates *punktem zámknąć nie można*: Gloria magna Viri numeroſis notanda paginis. Iaśnie Oświecony Xiążę IMC. THEODOR LVBOMIRSKI *Stároſtá Spiſki &c.* Magnus in Imperio Heros: *w Woyſku Ceſarzá Imći Generał.* O quantus in armis ille! [f]. *przyznaią támeczne kráie*: Auxiliumq; Domus Servatoremq; fatentur: *iákimi go* BOG *ukwalifikował dárámi: wymowić trudno.* I. O. Xiążę IMC. ALEXANDER DOMINIK *Stároſtá Sendomirski*: Ornatur fortuna Virô [g]. *Cóż rzekę o inſzych* famâ Orbem implentibus Viris? *o owych* Generałach, Káwalerach Wielkich. *y inſzych prawdźiwie Xiążęcych Oſobách, oſobliwych Oyczyzny obronách y ozdobach? Rzekę krotko á prawdę*: že LVBOMIRSCY Bellôq; Togâq; Maximi [h]. *Co rzekę o godnych oſobliwego Pánegiryku Heroinách? pięknośćią z Helenámi, mądrośćią, dźielnośćią, pobožnośćią, z Amálázuntámi rownáiacych Dámách? Gracye Polſkie*: KATARZYNA LVBOMIRSKA: *ktorá byłá zá* IANEM Xiążęćiem Oſtrogskim Káſztelánem Krákowskim. *Sioſtry iey*: ZOFIA OLE-

[a] Drep. Flor. [b] Ovid. 6. Met. [c] Dares: [d] Manil. lib. 5. [e] Horat 12. Iliad. [f] Grat. [g] Claud.
[b] Barlæus.

OLESNICKA: *Woiewodźina Lubelska*; BARBARA ZEBRZYDOWSKA, *Miecznikowa Koronna*; CHRYSTYNA KONIECPOLSKA *Kaſztelanowa Krákowſka, Hetmanowa W. K.* ELEONORA LVBOMIRSKA: *iák piſze Okolski*: in Virginitate, cum magna opinione Sanctitatis mortua: Cracoviæ in ſepulchro Patris ſepulta, quieſcit: Babki *Twoie*. CHRYSTYNA *druga, z Xiążęćiem* RADZIWIŁEM *Kanclerzem W. L. w dożywotnia zkontráktowána przyiaźń: y* KONSTANCYA CZARNKOWSKA *Stárośćina Międzyrzecka*: Ciotki *Twoie, niewyſławionych przymiotow y Cnot Pánie*. KONSTANCYA POTOCKA Káſztelanowa *Krákowſka, Hetmánowa W. Koronna*. Sioſtrá *Twoiá: kocháiaca* BOGA, *ná ozdobę Swiatyń iego, wiele łożacá Senatorká*: Fæmina digna cœlô. *Druga* Sioſtrá *Twoiá, zá* SAPIEHA *Koniuſzym Litewſkim: ze wſzech miar godna Heroina*: Mulier virtutis. ś. p. ELZBIETA RYBINSKA *Woiewodźina Chełmińſka*: Sapiens Mulier, ornamentum Domûs. TERESA LVBOMIRSKA Márſzałkowná *Koronna*: IOZEFA z THEOFILE Xiężny *Zasłáwſkiey Corá*: *zá* KAROLA Neyburskie Xiążę dána: *Dom ſwoy* Xiążęcy z Ceſárskim y Portugálskim *Maieſtatē*, z Xiążęty *Pármeńſkimi, y inſzymi zkolligowáłá*. O felix! mundiq; decus pulcherrima cunctis. Vtinam æternùm ſuperſtes: Iáśnie Oświecona Xiężna ELZBIETA SIENIAWSKA *Kaſztelánowa Krákowſka, Hetmánowa W. K.* Muliebri ſpecie, virili pectore, Angelico Conſiliô *Páni*. I. O. Xiężna ANNA MAŁACHOWSKA *Woiewodźina Poznáńſka*: Ingens animi Virago, Artemiſia Polona. I. O. Xiężna ANNA WIELOPOLSKA, *Woiewodźina Sierádzka, Generałowa Małopolſka*: Ipſa ſuum tranſcendit ſplendida ſexum. I. O. Xiężna SANGVSZKOWA: eximium gentis jubar. *Nie wſpominam inſzych niepoliczonych tego Wielkiego Domu ſplendorow: w Tobie iednym* Mći Xiążę, cunctorum magnalia lego. *Widźiał świat w Tobie* primâ florente juventa, ex ungve noſcendum Leonem: *Miárkował káżdy z Páńſkiey Twoiey* ad magna *inklinácyi*: Vir quantus in armis, & quantus poſt bella fores. *Vznáła wſzyscy w Tobie* genus inſuperabile *Cnoty: heroicznymi Twymi zbudowáni dźiełámi. Turcy, Tátárzy, Kozacy &c. wielkiego Twego ſercá y mężney ręki probánći, pod Wiedniem, Strygoniem, y indźiey*, Martem gravibus referebas in armis. *Oſobliwe* virtutis Tuæ *ſpoliały: Poimani nieprzyiaćiele*, Ianowi III. *y nie raz, ná wiazánie zá prezent poſyłáni. Godna podźiwienia Oyczyzny miłość*, zelus boni publici; *áfektem y efektem pokázałeś: że iák zdrowie właſne, ták* Rzeczpo*ſpolita* in pectore *nośiſz. Niewyſławione tálentá y zaſługi Twoie, dośyć to, żeśię Naiaśnieyſzemu Monarſze* AVGVSTOWI II. *Pánu Náſzemu Miłośćiwemu ſerdecznie podobáły. Hoyna ręka Twoia obowiazałeś ſobie Niebo y Oyczyznę; tego coś ieſt, á dopieroż tego co maſz: ná ich przyſługę nie ſkapy* DEO & Patriæ natus. *Stárożytny tákże: bo ieſzcze iednego ze XII. Woiewodow Herbowny* STARZONOW *Kleynot: w budowániu y obronie ſłáwy y fortuny Polſkiey, cnoćie wygodny* TOPOR,

Márſowi y IEZVSOWI *z dawna záſłużonych* TARŁOW, Iáśnie Wielmożnego Oyczyſtego *Twego*, Iáśnie Oświecona Xiężna, *Domu; nie tylko wſpomnienia, pochwały, ále też podźiwienia godnych, o iák wiele! komputuie Oſob. Czytáć Kroniki Polſkie : ieſt tám co uważyć : że* TARŁOWIE *w Głowie, ſercu, y ręku dobrzy; y gęſto, y mężnie zá wiarę S. y Oyczyznę ſtawáli. Ze wſzytkich wyliczyć niepodobno. Niech mi ieden zá wſzytkich będźie* HIERONIM TARŁO: *nieoſzácowány Podola Obrońcá, Waleczny przećiwko Turkom, Tátárom, y inſzym Narodom, Woyſk Polſkich Wodz; cáłość Oyczyzny, zá właſną fortunę, ſławę Rycerſką, zá właſny honor máiac: Woiewodztwá Sendomirſkiego od Krolá* Zygmuntá *ofiárowánego, heroicznym nie akceptował umyſłem.* IAN TARŁO Woiewodá *Sendomirſki: konceptem y śiłą obronił obleżony Kámieniec, że w nieprzyiáćielſkie Kieyſtutá nie wpadł ręce.* PIOTR TARŁO, *ná ktorym Imię Polſkie iák ná opoce gruntownie ſtánęło: Polſki Kurtius, y Kokles, nieprzyiaćielſkiey potędze w ſwe látá nayſtraſzniéyſzy.* OTTO TARŁO, *drugi Cyneaſz, bywſzy wielkim Poſłem do Porty: nie tylko Domowi, lecz cáłemu Polſkiemu Narodowi, wielki uczynił honor. Co w Piśmie S.* Exod. 2. BOG *Domowi Lewiego pobłogoſłáwił: że z niego Duchowni y Swietcy wyſzli Dignitarze: Moyżeſz Wodz, Zákonodawca, y Aáron nayẃyżſzy Biſkup: to w* Tárłowskim *I. W. Domu, o podobne tákże nie trudno błogoſłáwieńſtwo.* PAWEŁ TARŁO ARCYBISKVP *Lwowſki, Imieniem y rzeczą naczynie pewnie że wybráne.* STANISŁAW TARŁO *Biſkup Przemyślki, Pátroná ſwego ućiekádá náśládowcá.* BARTŁOMIEY TARŁO *Biſkup Poznáńſki, Stryi Twoy: w Kośćiele prawdźiwego Páſterzá, w Senaćie Oycá Oyczyzny prawdźiwy konterfekt.* IAN TARŁO *Kijowſki Biſkup, drugi Stryi Twoy z cnot y Talentow wſzytkim miły.* PIOTR TARŁO *Inflántſki Biſkup, teráźnieyſzy Nominat Poznáńſki, Stryieczny Twoy, nie tylko pochwały, ále też kochánia godnych przymiotow* Infułat. *Coż rzekę o Swieckich wyſokich ſubſelliách? iák ich* TARŁOWIE *mocno záſługowáli, gęſto á godnie ośiádáli. Oprocz pomienionych: ſamych Sendomirſkich* Woiewodow *dźieśiaći; Lubelſkich ſześćiu: kto káżdego z oſobná Páńſkie* qualitates *Heroiczne wychwali dźieła?* MIKOŁAY Kanclerz: *á potym* KAROL, *Stryi twoy, Podkanclerzy Koronny, Ludźie, ná ktorych głowie Maieſtat y Rzeczpoſpolita arcywyborne y wygodne złożenie miała.* ZYGMVNTA Bełskiego, IANA Rádomskiego, *y drugiego* IANA Połánieckiego *Káſztelanow, kto náleżyćie wyráźi? miánowićie* Woiewody Smoleńskiego *Stryiá Twoiego wielkie Imię kto godnie wymienić potráfi?* ALEXANDER TARŁO *Woiewodźic Lubelſki, Káſztelan Zawichoſtſki, Stryi Twoy, dźieł chwalebnych pełen.* IAN TARŁO *Krayczy Koronny, o cáłość tey Mátki, y ginać gotowy.* STANISŁAW TARŁO, *Stryieczny Twoy, Woiewodźic Smoleńſki, Kuchmiſtrz Koronny, w madrośći, dźielnośći, y innych Páńſkich przymiotách ſpecyał. Nie wſpominam inſzych ták wielu, iák słońce ná Niebie: ták w ſwoiey zacnośći y godnośći świátu widomych, Prześwietnego domu Twego Męſkiey płći ozdob.*

Stánie

Stánie mi zá wßytkich ś. p. STANISŁAW TARŁO Woiewodá *Lubelſki Oćiec Twoy* I. O. Xiężna; *doſyć dowodu chwalebnych czynow iego: że go* BOG *ták godna ukoronował Cora.* I.W. I. M. P. ADAM TARŁO: *tákże Woiewodá ninieyßy Lubelſki, Rodzony Twoy; żywy Oycowſkich áttrybutow Obraz. Długáby legendá byłá, gdyby ſię Páńſko y Chrześćiańſko utálentowáne* láśnie Wielmożnego Tárłowskiego *Domu wyliczáły Dámy. Idac przez długa z Antenatow Linia, przez ßeroka z wielkimi Fámiliámi konkátenácya: poczatkuby, á dopieroż końcá nie łátwo wynálazł. Po czaſtce tylko, y to z mnieyßa dáleko nád powinność pochwała, niech mi ſię godźi wymienić, pomienionego* ZYGMVNTA *Káſzteláná Bełſkiego, ná Szczekárzewicach y Melßtynie Dźiedźicá, z Xiężny Zbárázkiey urodzonego Sioſtrę rodzona, ktorá byłá zá* IANVSZEM *tákże Xiażęćiem Oſtrogſkim, Káſztelanem Krákowſkim, známienita, obyczáiow Senatorſkich, y Kátolickich poſtępkow Miſtrzyni. A co świeża pámięć, y ſamo pokázuie oko: ták godne Senátorki: że potomne czáſy będa miáły co chwalić.* I.W. I. M. P. ANNA CETNEROWA *Woiewodźina Smoleńſka,* I. W. I. M. P. KONSTANCYA MNISZKOWA *Márſzałkowa W. K. obiedwie rodzone Sioſtry Twoie* I. O Xiężna: *nie odrodne od ćiebie, pięknych przymiotow y świętych obyczáiow exemplarze.* I. W. I. P. ELZBIETA CHOMENTOWSKA *Woiewodźina Mazowiecka, Podkanclerzánka K. Stryieczna Twoiá; y tá nie tylko honorem, fortuna, lecz y cnota Páni.*

Zgołá BOG *nieſkonczonie madry: wielkie to w ozdobna proporcya zebrał Luminárze: gdy Was* láśnie Oświecone Páńſtwo *w dożywotnia zkolligował przyiaźń. Ktorych Oyczyſtego zaßczytu, nie w kilká wierßy, ále w obßerne niktby nie pomieśćił tomy. A gdyby ießcze Maćierzyſte przyßło opiſowáć Rodowitośći: nie małyby o tym záłożyć potrzebá Tráktat:* Stellas cæli quis dinumerabit? *W nieźliczoney y práwie nieográniczoney láśnie Oświeconego Domu Wáßego z inßemi Domámi konſtellácyi.* Quot Perſonæ, tot Soles. *Z drożßa nierownie nád złotopłynne Gangeſy, Tháguſe y Páktole* SRZENIAWA *bogátymi ztykáia ſię nurtámi; y do ſławnieyßego nád inße inſtrumentá, cnoty fortun* TOPORA *należa przednie y co nayprzednieyße świátá świátłá.* Xiażętá Wiśniowieckie, Czartoryiskie, Oſtrogskie, Zasłáwskie, Zbárázkie, Koreckie, &c. *oprocz zágránicznych. Krolewſkie:* MICHAŁA, IANA III. *Prozápie:* Stirpe genus clarum, cæloq; affinis Origo. a *Dopieroż inße w Kolligácyach wáßych kto zkomputuie* Patriæ ornamenta? *Nie znalazłby we wßyſtkich Polſkich Prowincyách żadnego z co zacnieyßych Domu, ktoryby ſię z Wámi, krwie Szlachetney nie połaczył Zwiazkiem. Nie wſpominam, nie tylko u ludźi, lecz y u* BOGA *oſobliwie, ſtymę ſwoię máiacych. nie tylko prawdźiwa Szláchta, ále też Xiażętámi y Krolámi ſługi Boſkie czyniacych Cnot Wáßych: żebym na cenſurę pochlebſtwá przyßedßy, wrodzoney Wáßey, práwie Chrześćiáńſkiey, w Páńſkich Oſobách wáßych, nie obráźił Modeſtyi. I powiádáć też, że Słońce*

 ná Niebie

ná Niebie, nikomu nie potrzebá. Widźi świát z swoim zbudowániem, bogoboyne, pobożne życie Wáſze, oſobliwe ku BOGV, *ku* MATCE *y Swiętych iego Nabożeńſtwo; miánowićie do náſzego Cudotworce, pełna wiáry y nádźieie, godna podźiwienia y pochwały, ſerc wáſzych applikácya. Widźi ſzczodrobliwa przećiwko Kośćiołom, Klaſztorom, Szpitalom rękę. Widźi prawdźiwa, Kátolicka, żywa, bo z dobrymi uczynkami Wiárę:*

Catholicæ Fidei ſplendor, pietate coruſcans:
Templorum cultrix, prodiga pauperibus. a

Więc, że ſię w Morzu kropelká łátwo zmieśći; w dźień iáſny, przy pogodnym ſłońcu y naymnieyſzy moment w świátło ſię pożywi. I ia nie watpię: że ten y momentowi nie rowny, lichey prace moiey prezent, w ſplendorách Wáſzych, w Páńſkich Oczách Wáſzych mieyſce znaydźie y reſpekt. Miánowićie, że nie moie. lecz Nayświętſzey MATKI *prezentuie* SŁOWO. *Gdy ták godney Kráſomowczyney rádźi będźiećie Audytorámi: y moiego niegodnego piſmá bydź ráczyćie Czytelnikámi. Oblig wdźięcznośći Zakonu Fránćiſzkańſkiego, y moy też, zá Dobroczynne łáſki, wſzelkiey możnośći záżywáć mi każe, ná odſługowánie, nigdy nieodſłużonych faworow* Iáśnie Oświeconemu Páńſtwu. *Że więcey nie mogę:* pauper dat, quod habet: *oprocz dożywotniego w niegodnych modlitwach obowiazku: aby dobre słowo* Wáſzym Xiażęcym Mśćiom, *ná podźiękowánie dáię (aczkolwiek iednym słowem wielkich Dobrodźieyſtw wymowić niepodobna.) Co* S. Aidanus *Lindyſwarnenſki Biſkup, S. Oſwaldá Angielſkiego Krolá: z miſa ſrebrna ubogim potráwę dáiacego, zá rękę wźiawſzy, w rękę go pocałował, mowiac: Nie ſtárzyi ſię tá ręko; y ſtáło ſię, że wſzytko Ciáło S. od Pogan zábitego, wniwecz ſię obroćiło; owá tylko ręká nieſkáźitelna zoſtáłá. To ia niegodny, iuż nie do ręki, lecz do nog Páńſkich upadſzy: odbieráiać hoyne łáſki y z Zakonem moim, życzę ſerdecznie* Wáſzym Xiażęcym Mśćiom *nieſkáźitelnego zdrowia.* Zebyśćie I. O. Dobrodźieyſtwo*: ieżeli nie wieczni, tedy przynamniey długowieczni byli. Zebyśćie w Páńſkich Oſobach Wáſzych ná látá nieźliczone, á w godnych Sukceſſorách, aż do dniá ſadnego trwáli. Niech Wam iedyna Poćiechá Wáſzá, záwſze będźie poćiecha, á nigdy ſmutkiem. I owſzem, niech Was* BOG *iednaż z Abráhámem obdárzy benedykcya:* Creſcatis in millia millium: *ná Duſzy y ná Ciele ſzczęśliwi. Tego Wam ſerdecznym życzę áfektem. Ażebym godnie do godnego, y ſkutecznie do dobrego Páńſtwa, wymowił y nápiſał; z uſt Krolowey Niebieſkiey wyiętym Słowem, z ſercá, ięzyká, y piorá wykrzykuię:* FIAT.

IASNIE OSWIECONEGO PANSTWA y DOBRODZIEYSTWA.

Naynniżeńſzy Sługá y niegodny Bogomodlcá,
X. M. D. F.

a D. Fortunat.

Ave MARIA. *Lucæ 1.*

A*Ve MARIA*: po zákonnemu; pomaga BOG: po Chrześćiáńsku; dobry wieczor: po politycznemu. O naydostoynieysza Nieba y źiemie, y tego świętego Domu Gospodyni; w Poselskiey, gdy w Apostolskiey, przed obliczem twoim stánawszy funkcyi, y drżę z Cyceronem: *principio dicendi contremiscebat Cicero*, y śmiele mowię z Peryklesem: *animosus in verba prorumpo*. I lękam się, żeś Páni. [a] *Domina cunctis sublimior*, [b] *omni laude superior*. y idę ná odwagę: żeś Mátká: [c] *Mater nostra melior*. y nie śmiem: że samę niewinność, y prawdę miłuiesz: [d] *amatrix innocentiæ*. y nie trácę sercá: że nikogo choć z winowaycow nie konfunduiesz. [e] *Mater Christi, ad quam qui accedit pudore non afficitur*. Precz tu z ową, y wspomnienia w ták godney materyi niegodna, nic warto Páná Gospodárzá z gośćiem sługa nic dobrego rozmowa. Rzekł pełen ánimuszu Domator: á nie miał to Pan kogo godnieyszego do mnie posłáć? odpowiedźiał zuchwały dumnemu: miał y posłał: godnych do godnych, á mnie też do WM. Páná. Tyś o árcy-dobrá Páni, po BOGV naygodnieysza: *nec primam similem visa, nec habere sequentem*; ia po ludźiách naymizernieyszy: *nec dignus vocari*; á wiem że mnie ták nie spytász; bo y tákiemi nie gárdźisz: *nullum derelinquis, & nullum despicis*. Vszło Czárneckiemu, choc ná wylot przestrzelona, á zátym nie gládko, do Krolá Káźimierza, w Gdáńsku perorował gęba; choć powiedźiáno: że z niego lepszego żołnierzá, niż Orátorá baczono, *melior Bellator; quàm Orator*; przećięż się dobra głowa, odważnym sercem, mężna ręka kontentowáno, choć pociechy z ięzyká nie miano: *stetit pro facundia factum*. Ia iák w ięzyku nie Tullius, ták w głowie nie Sálomon, ták w ręku nie Samson, samym tylko służebniczym, niewolniczym, O MONARCHINI! niech ćię kontentuię affektem: *affectum pensa*. B. Fráńćiszká *á Iesu* Kármelitánká, z wielką pilnośćia záwsze Kazániá słucháłá, choć czásem nie było czego; dźiwowáły się iey niektore śiostry, y mowiły, iák oná gust mieć mo-

a S. Ephr. ser. de lau. V. b S. Ansel. in hym. 2. B. V. c idem or. ad B. V. d Tritē. l. 3. de nat. B. V. e Eutichian in vita S. Teoph.

Kochowski Clim. 2. l. 8

Rho Exep. Pag. 383.

 gła,

gła, w rzeczy nic do rzeczy, w bigośie z Pisma S. z Doktorow SS. ládáiák zrobionym, w materyi nieſmaczney, w udániu iák drwa gryzł? odpowiedźiałá náto: kto w niewolą zábrány, dostánie wiádomości z Oyczyzny ſwoiey, nie przebierá w posłách, nie brakuie w liſtách, iák ták powiedźiáno, iák ták nápiſano, byle co ſię u ſwoich dźieie oznaymiono, byle wiádomość, że niewolniká wykupia przynieśiono, byle mu ſpoſob iák ſię ma ſalwowáć podáno, oſtátká ſię utrápiony domyśli więźień. Niebo Oyczyzna, BOG y Swięći náśi; co Kazánie, to nowiny z Niebá. Niech Káznodźieiá iáki chce będźie, niech iák mu ſię zda práwi, dośyć że mi wdźięczna pożądána wieść przynośi. Tobieć w niebie o Krolowa! nie niewolá: *gaudiū & exultatio, lætitia ſempiterna*; przećięż: ieżeli o bráći náſzych, o źiomkách náſzych, o sługách Boskich S. Cypryan powiada: że iuż o ſię
Lib. de mort. beſpieczni, o nas ieſzcze ſię fráſuią, *de ſua immortalitate ſecuri, de noſtra ſalute ſoliciti*; á dopieroż co mowić o Mátce: źiomkow ſwoich, nas wygnáńcow, nas nędznikow ſerdecznie kocháiącey? *Mater humani generis amantiſſima.* I nie miłoż ći
S. Auguſt. przez kogokolwiek, iákąkolwiek mieć od nas nowinę? *quaſcunq; exiles, quaſcunq; meritis tuis impares &c.* Iużeś o Mátko! ná Niebie y ná źiemi, Anielskich ſytá komplementow: iużeś árcygodney y naywdźięcznieyſzey, Słowá Przedwiecznego miáła dośyć przemowy: *locutus eſt dilectus*; iużeś ſię Apoſtolskich, Pápieskich: owych Grzegorzow Wielkich, Leonow I. Innocentych III: y inſzych. Ceſarskich: owych Leonow VI. Konſtántynow VIII. Emmanuelow Paleologow, Theodorow Láskárych, y inſzych. Krolewskich: Ludwikow XI. Fráncuskich, Stefánow Węgierskich, Káźimierzow Krolewiczow Polskich, y inſzych. Kardynálskich: owych Hieronimow, Bonáwenturow, Piotrow Dámiánow, y inſzych. Biskupich: owych Ambrożych, Anzelmow, Ildefonſow, Germanow, Chryzoſtomow, Chryzologow, Cypryánow, y inſzych niepoliczonych násłucháłá Orácyi: *Surrexerunt filij tui & Beatiſſimam te prædicaverunt.* Nie dayże ſię zwyćiężyć w dobroći Alexándrowi Wiel-
Anton. in Meliſ. parte 1. ſer. 53 Plut. kiemu: ktory, gdy ná ſady záśiádał, iedney ſtronie iedno dáiac, drugie palcem zátkáwſzy, drugiey chował, ucho. Maia od ćiebie ucho godni: *pro ſua reverentia*: niechże maia y niegodni: *pro tua miſericordia.* Wſzakże go mieli owi The-
Pſal. 44. ophilowie y inśi grzeſznicy: niechże y my mamy, *inclina aurem tuam.* Vbodzy gośćie, potrzebni, ieżeli nie tobie, to ſobie: *in neceſſitatibus.* Wſzakże y polityká nieśie: *res vis, res porta, pro verbis verba reporta.* Dar zá dar, ukłon zá ukłon, słowá,

zá

zá słowa. My tobie: *Ave MARIA*: bądźże nam *gratiá plena*; My tobie pomagá BOG: rzeczże nam: BOZE day zdrowie; my tobie dobry wieczor; dobry wieczor niech będźie zá dobry wieczor, *pro verbis verba.* Bogate słowa twoie: co rzeczeß Páni sługom, Mátko dźiátkom, Dobrodźiyko żebrákom, to bydź koniecznie muśi: *Omnipotens ſermo tuus*: Słowo twoie, Słowo Przedwieczne Syn Boski. *Ecce Filius tuus.* Co ow Setnik mowił Iezuſowi: *Pánie nie ieſtem godźien, ábyś wſzedł pod dach moy; ále tylko rzekniy słowem, á będźie zdrow sługa moy*: to my wyznaięmy niegodność náßę; dla ktorey: żebyś nas w Domu twoim śiedźieć prośiłá, ráczyłá, żebyś nas zá przyiáćioł, á przynamniey zá sługi, poddáne twoie u śiebie zoſtáwiłá, nie pretenduiemy: tylko o słowo prośiemy: *dic verbo.* Niech ſię dobroć twoiá náſzey nie ſprzećiwi złośći, żebyś do nas mowić niechćiałá, iáko Pambo do Theophilá, a iáko Perykles do Cymona, b iáko Pauſanias do Aryſtydeſa, c iák Cato do Ptolomeuſza, d iák Károl VIII. Krol Fráncuski do Pándoniuſzá, e iák Demetryus Soter do Atheńczykow, f iák Annibal do Carthagińczykow: g *nec reſpōsū ulli, niſi per interpretē dedit.* Nie ma tego zwyczaiu Nayświętſza Mátká, mowi Rychardus *à S. Laur.* że ona ieſt: h *Comes ad confabulandum, humilis ad miniſtrandum, dives ad exhibendum, potens ad protegendum. Towáŕzyſzká, zá brat z káždym do rozmowy, pokorna do usługi, doſtátnia do ochoty, można do obrony, mądra do porády, miłośierna do pomocy.* Iuż nam o ten właśnie czas, od tyśiącá 719. lat, dobry wieczor powiedźiáłá: iuż nam to dobre Słowo, á z nim wſzytko dobre máćierzyńskim affektem dáłá. Iáko dálſzym pokáżę Kazániem.

Sapient 8.
Joan. 19.
Matt. 8.

a Marul. l. 5. b Plut. in Pericl. c id. d id in Cat e Iovius l. 1. hiſt. f Ioſeph. l. 3. g Val. L. 9. c. 5. h de laud. Virg. L. 2.

ACzkolwiek BOG dla niektorych ſobie tylko, dla niektorych ſobie, y nam też wiadomych przyczyn, płeć żeńską w tym upośledźił Przywileiu: że nie onym Kápłáński urząd, nie onym powágę Rodźićielskiego zlećił błogosłáwieńſtwá. *Eccl.* 3. mowi Siracides: *Benedictio Patris corroborat domum, maledictio Matris eradicat fundamenta*: Błogosłáwieńſtwo Oycowskie utwierdza dom, przeklęctwo máćierzyńskie wykorzęnia fundámentá; ztąd dowod że Mátká przekląć może: *maledictio Matris*; błogosłáwić: do Oycá náleży *benedictio Patris.* Przećięż máćierzyńskie dobre słowo, skuteczne słowo. Co rzekłá Rebeká ſwoiemu Kubáśiowi, ták ſię wſzytko ſtáło. *Benedixit ei Pater ſuus.* Nie mátká Betulczykom, źiomká tylko Iudythá byłá: á dobrego im życzyła; á iák oná mowiłá, ták wſzytko Boská Opátrzność cudownie ſpráwiłá: *iuxta verbum mulieris.* I w Swiętych y w świeckich śiłáby wyliczáć

liczáć hiſtoryách: iák mátki dźiátkom, Swięte białegłowy rożnym oſobom błogosłáwiły: że im BOG dał to, co ony mowiły. Adopieroż co myślić o Nayświętſzey Mátce? gdźie Kośćioł Swięty wyśpiewuie: *Quod Eva triſtis abſtulit, tu reddis almo germine. Co Ewá ſmutná ſtráćiłá, tyś przez Syná náprá-wiłá.* Gdźie S. Piotr Dámiáni mowi: *Per mulierem infuſa eſt maledictio terræ, per mulierem reddita eſt benedictio terræ.* Przez białogłowę obláło przeklęctwo źiemię, przez biáłogłowę po-wróćiło ſię błogosłáwieńſtwo źiemi. Gdźie mowi S. Augu-ſtyn: *maledictio Evæ in benedictionem mutatur MARIÆ. Przeklęctwo Ewy, odmieniło ſię w błogosłáwieńſtwo MARYI;* mowi S. Hieronim. *Quidquid maledictionis infuſum per Evam, totum abſtulit benedictio MARIÆ. Cokolwiek ſię przeklęctwá przez Ewę zrobiło, wſzytko to błogosłáwieńſtwo MARYI zglá-dźiło.* Gdźie uniżone y oraz poważne, małe y oraz okazáłe, słábey płći á wielkiey wági, pierwſze tákie y oſtátnie biáło-głowskie słowo: *Fiat mihi: niech mi ſię ſtánie.* Doktorowie SS. powiadaią: że BOG, więkſzy Pánieńskiemu, niż ſwoiemu *Fiat* uczynił honor: bo ná ſwoie *niech ſię ſtánie*, ſtworzył Niebo y źiemię, żyiące y nie żyiące ná świećie rzeczy. Ná Pánień-skie ſam ſię ſtáł Człowiekiem: *Homo factus.* Ná iego Boskie *Niech ſię ſtánie*, ſam tylko świat czekał: ná Pánieńskie czekał świat, Anioł, czekał y ſam BOG. O czym Oycowie święći, á oſobliwie Swięty Bernard w ten ſens mowi: *Audiſti quia con-cipies & paries &c. &c: Słyſzáłás Pánno: że poczznieſz y porodźiſz Syná; słyſzáłaś, że nie z człowieká, ále z Duchá Swiętego; czeká Anioł reſponſu twego, czas mu powroćić do Páná ſwego. Czekamy y my, o Páni słowá zmiłowánia, ktorych nędznie ućiſká wyrok ská-zánia. Otoć ofiáruią okup zbáwienia náſzego, wnet będźiemy wolni, ieżeli ty zezwoliſz. Ná Słowo Przedwieczne ſtworzeni, á oto umieramy, ná Słowo doczeſne twoie, pokrzepić ſię, y żyć náwieki mamy. Oto ſupplikuie do ćiebie, o dobrotliwa Pánno! Adam opłákány, z nę-dznym pokoleniem ſwoim z Ráiu wygnány; tego Dáwid, tego inni Swięći żebrzą, Oycowie twoi, á ſami w ćieniách śmierći śiedzą. Tego cáły świat, do twoich upadſzy nożek teſkliwie wyglada. I słu-ſznie: kiedy to z uſt twoich záwiſło poćieſzenie utrápionych, wy-kupienie poimanych, ná kárę oſądzonych, zbáwienie národu cáłe-go ludzkiego. Da Virgo reſponſum feſtinanter. Day Pánno od-powiedź iák nayprędzey. O Páni odpowiedz słowo: ktorego źie-miá, otchłánie, y ſame czekáią Niebioſá. Sam náwet Krol, Pan Nieba y źiemie, iák upragnał ślicznego ſumnieniá, ták też uprágnał y zezwoleniá twego.* Kiedy Iádwigá drugá, Krolowá Polská,

S. Petrus Damian. ſer. 40. de Nat. Vir.

ſerm. 1. de Ann.

ſer. de Aſſ.

Homil. 4. ſuper Miſ.

Swiętá

Swięta tákże Páni, Pánna ieszcze byłá: stárał się o ieyprzyiáźń Iágiello Wielki Xiążę Litewski. Wiele ná tym Polszce należało: bo Iágiello deklárował, y z cáłym Páństwem swoim, Wiárę Swiętą przyiąć: co záwoiowal, wszytko Polákom wroćić: więźniow, ktorych miał niemało, wypuśćić: skárby wszytkie Oyczyste Rzeczypospolitey ofiárowáć, Litwę ze wszytkim do Polski przyłączyć. Woli tylko Iádwigi brákowało: ktora Wilhelmowi Xćiu Rákuskiemu w kolebce ieszcze záślubioná, iemu się iuż byłá ofiárowałá; wyprośili, wymodlili, wyprácowali Polacy, że się im námowić dáłá: że Iágiellоná zá męża wźięłá; y zátym wszytkie wyliczone, niektore záráz, niektore zá czasem nástąpiły dobrá. BOG narodowi ludzkiemu deklarował siebie: *Semetipsum offerre*: z soba całe Niebo, *& accipietis Regnum æternum*; ná słowie to MARYI záwisło, *donec ipsa velit*: Czego dáie rácyą S. Chryzolog: *Vt homo ijsdem cursibus, quibus dilapsus fuerat ad mortem, rediret ad vitam; żeby człowiek tymże sposobem, ktorym upadł ná śmierć, powstał do żywota*. Z Ewą tráktował zły Anioł, o złym, z MARYĄ tráktuie dobry Anioł, o dobrym. Ewa śmierć zásłużyła, że ná grzech zezwolilá, MARYA żywot wieczny zásłużyłá, że ná wolą Boską zezwolilá; Ewa przez nieposłuszeństwo świat obalilá, MARYA przez posłuszeństwo świat ná nogi postáwilá: *Reparatrix perditi Orbis. Richardus de Laud. V.* powiádá, że skoro Nayświęt: Mátki przystąpił konsens: skoro rzekłá: *Oto służebnicá Páńská*, niech mi się stánie według słowa twego: záraz prágnacemu zbawieniá nászego Synowi Boskiemu rozśmiało się serce, zárąz zápomniawszy krzywdy, od pierwszych Rodźicow sobie uczynioney, porwał się z Maiestátu, złożył z głowy Koronę chwały, rozdarł Niebo, z łona Oycowskiego w momenćie przybył w żywot Naysw. Matki, mowiąc: *Deliciæ meæ esse cum filijs hominum*. *Roskoszy moie bydź z syndmi ludzkiemi*. I nie dźiw, że Naysw: Mátká słowem swoim, ták BOGA obowiązałá: ponieważ według S. Bernardyná Seneńskiego, tym słowem, więcey sama iedna, niż wszyscy Swięći dźiłámi heroicznymi zásłużyłá: *plus meruit, quàm omnes Sãcti*; że go godnie, mile BOGV wymowiłá. 1. że Niepokálána: *Immaculata*: bez zmazy Adama, zrodzoná z Adáma: *Caro Virginis ex Adam assumpta, maculas Adæ non admisit*; tá iedna między Corkámi pierwszego Rodźicá, iák Liliá między ćierniem: *sicut Lilium inter spinas*. Wszyscyśmy po iednym Oycu pierworodney winy sukcessorowie: *naturâ filij iræ*: wszyscy nieszczęśćia iego uczestnicy: *in Adam omnes*; iednák ieżeli

Cant. 3. S. Chrysol. ser. 142.
S. Ansel. de Exc. V. c. 9.
Novar. umbr. Vir. L.4.c.163.
Prov. 8.
ser. 15. de Fest. B.V.
Cant. 5.
S. Petrus Dam. ser. 3. de Nat.
Cant. 2.
Ephes. 2.
1. Cor. 15.

B gdźie,

gdźie, tedy tu mowić trzebá: *nulla regula sine exceptione*: tu Matká Boská osobliwym *ex morte Filij prævisa* záchowaná Przywileiem, w podźiał grzechu Rodźićielskiego, z synámi y corkámi ludzkimi nie wchodźi: *Excipitur Purissima & omni laude dignissima B. V. MARIA.* Tu Syn Boski Rodźićielce swoiey, iáko mistyczney Esterze, uczynił honor: że iey pospolitym nie okrył práwem, *non pro te, sed pro omnibus, hæc Lex constituta est.* Tu się stało, co ná Mátkę Boską przystáło: że po BOGV naywyższa nád wszytkich słynie czystośćią, według słow S. Anzelma: *Decens erat, ut eá puritate, quá major sub DEO nequit intelligi, illa Virgo niteret.* BOG nie tylko Anielską, ále práwie swoię Boską dał MARYI niewinność: [a] *præstiterat, ut Divinæ Virginitatis polleret honore.* Więc że MARYA Pánná nád Pánnámi, Rotmistrzyni Anielskiego w Ciele żywotá, [b] *innocētiæ & Virginitatis Primipila.* Chorążyna czystośći, [c] *Virginitatis Signifera,* Prototyp, żywy przykład niewinnośći, [d] *Exēplar perfectæ Virginitatis.* mowi Pöétá: [e] *Casta placent superis.* Co czystego, to Bogu naymilszego: [f] Eliasz niezmazány, y do Ráiu żywo schowány, Ian Pánná, y serdecznie od Iezusa ukocháný, g á dopieroż MARYA nayzdarnieysze rąk Boskich dźieło. [g] *Opus eximium.* Pánná nayniewinnieysza: [h] *Virgo innocentissima.* O iák się BOGV podobałá! [i] *Virginitate placuit.* Nie tylko ią ukochał, ále iey też uprágnął, według zápowiedźi Proroká: *Psal. 44. Et concupiscet Rex decorem tuum.* Rychardus czytá: *Virginitatem tuam.* Vprágnął iáko spoczynku naymilszego: o ktorym mowi S. Zeno: że P. IEZVS w żywoćie niepokálánym MARYI spoczywał mile, iák w naykwiećistszym przybytku Czystośći: *florentissimo in domicilio Castitatis*; uprágnął iák roskoszy, o ktorey S. Dyonizy Kartuzyan ták argumentuie: [k] ieżeliż roskoszy BOGV z synámi ludzkimi, gdźie się Duch iego Przenayświętszy wyrzekł zostáwáć, dla ćiáłá rospustnego, [l] *quia caro est*: á dopieroż co mu zá roskoszy bydź z Mátką swoią, w ktorey niewinnym Ciele, nie było nic ćielesnego? Vprágnął iáko honoru: o ktorym S. Augustyn ták dyszkuruie: że P. IEZVS *humilis & excelsus. Vnde humilis? quia Homo natus ex homine; unde excelsus? quia ex Virgine: Vniżony y wysoki: Zkąd Vniżony? Ze człowiek z człowieká národzony; zkąd wysoki? że urodzony z Pánny.* Vprágnął iáko Korony: *Diadema quo coronavit eum Mater sua.* I pospieszył Báránek niepokálány, do niepokáláney Owieczki: *Ovis innocentissima.* Pszczołká dobrotliwa, *naturá mitis* do kwiátu niewinnośći. *Flos incorruptionis MARIA* * I dáło się widźieć Słońce sprawiedliwośći w źrzodle kry-

S. Thom. post summ. ad Galat. 8. c. 6. in antiquis codicibus. Ester 15.

Lib. de Concep. V.

a S. Zeno ser. de contin. b id. iuxta c. 6. de Virg. c Rich. à S. Laur. l. 4. de laud. Virg. d S. Ildef. ser. 3. de Assumpt. e Tibull. l. 2. epist. 1. f S. Ambr. l. 1. de V. g R. 5. g S. Isid. Thessalon. Orat. de Nativ. h Andreas Cret. Or. de Nat. V. i S. Bern. L. 2. k ser. 3. de Nativ. l Gen. 6.

*Ber de Gvillelm. sup. Cāt. 3. Bust. ser. 2. de ass. nul. Virg. * S. Andr.*

dle kryſztałowym: *apparuit* : * Wtorá Oſobá TROYCE Przenayświętſzey, pokázáłá ſię w żwierćiedle bez zmazy: *ſine macula*. * Słowo Przedwieczne ſtánęło w Kśiędze niepokáláney. * Co uważaiąc S. Ambroży, mowi: *Quanta eſt Virginitatis gratia! quæ meruit à Chriſto eligi, ut eſſet corporale DEI templum; Virgo genuit mundi ſalutem; Virgo peperit vitam univerſorum.* O iáká Pánieńſtwá godność! że ſię mu doſtáło bydź Kośćiołem BOZYM; Pánná zbawienie świátá porodźiłá, Pánna żywot wſzytkich powiłá. 2. Ze pokorná mowi: S. Piotr Ráweński: *Quam vocat Angelus Dominam, ipſa ſe recognoſcit ancillam*: Tá ktora Anioł názywa Pánia, ſama ſię bydź znay mianuie ſługa. Miarkuiąc ſię tá Swiętá Páni nád Pániámi, zkąd do ták wielkiey przyſzłá godnośći: nie wſpominá żywey wiáry, mocney nádźieie, gorącey miłośći, nienáruſzoney czyſtośći, Poſtow, Nábożeńſtw, &c. mowi tylko: że *Bog weyzrzał ná pokorę służebńice ſwoiey*. Text Hebrayski czytá: *Quia reſpexit nihileitatem*: że *Bog weyzrzał ná nikczemność służebnice ſwoiey*. Ták ſię to MARYA lekko ſzácowałá, że ſię nizacz miałá: *ſe nihil eſſe, & nihil habere putabat*. Pánna bydź do śmierći ślubowałá, áżeby Mátka Boska zoſtáć, o tym nigdy nie pomyśláłá; y owſzem ten ślub uczyniłá: że ſię nigdy niegodna błogosłáwieńſtwá Boskiego, małżeńſtwa y potomſtwá bydź liczyłá: tak twierdźi Swięty Bernard. *Hom.* 3. *ſupr. Miſſ.* Oto tylko pokornemu duchowi ſwemu pozwoliłá: że przynamniey prośiłá BOGA gorąco, prośiła uſtáwicznie, żeby nie umárłá, pokiby Bogárodźice Pánny oczyma ſwoiemi nie oglądáłá, żeby iey doczekáłá, pokłonić, usłużyć godna byłá. I w ten czás, kiedy do niey Anioł záwitał (piſze *B. Albertus Magnus*) o to ſię z płáczem modliłá. Powiádáia: że zá ućiekáiącym przed honorámi, honor idźie: *fugientem ſequitur honor*; śiłáby wyliczáć, iáko nieſpodźiewaiących ſię, ba y niechcących ſam honor nápaśćia potkał; wiele tákich było, co ſię ná przywitánie nowego Monárchy, ná służbę iego gotowali, á oni ſami Monárchámi zoſtali. Powiadaia y to: że *honores mutant mores*: Maieſtat, Stolicá, Krzesło, iák Gorá Táboreyská, wnet człowiek iák inſzy: *transfiguratus eſt*: ſadźi ſię Páw, gdy po ſwoich pięknych poyzrzy piorách: *venuſtate ſuperbit*: y kowálski w kuźni, y Kośćielny przy Orgánách miech, odyma ſię, gdy go podnioſa, *elatus inflatur*: ták człowiek według słow S. Innocentego Papieżá: gdy czymśi zoſtánie, iużći drugich ma zá nic: nie ſtárá ſię żeby był przygodny, tylko pokázuie: że godny: *in ſuperbiam extollitur, non curat prodeſſe, ſed gloriatur.*

Cret. Or. 2. *in ann.* * *Tit.* 2. * *B. Alb. Mag. ſupr. Miſ. c.* 192. * *S. Ioan. Damaſc. orat* 3. *de Aſſumpt.* *L. de lau. Virg.* *Revel. S. Brigit.* *tr. de vi-*

Rt. cond. hum. *tur præesse.* A kiedy to ieszcze miedź złotem, wełná iedwabiem, głaz dyamentem zostánie: chłop gdy spánoszeie, wnet
Hom. 30. in Ioann. zánimuszeie; ták mowi S. Chryzostom: *Quando quis ex humiliori gradu ad dignitates assumitur, facilius in superbiæ infamiam effertur.* Claudianus pisze: że nic gorszego, iáko Pan zubo-
Luca. 1. in Eutrop. giego: *Asperius nihil est humili, cùm surgit in altum;* naywięcey ten dogará człowiekowi, komu niedáwno źimno było w pięty. Według słow S. Innocentego: że mu rogi urosły: rozumie iż nimi bość powinien, zda mu się że wszytkich mądrośćią, cnotą celuie, iż nád nimi pánuie: *præsumit se meliorem,*
L. de contemp. mũd *quia crevit in superiorem:* przeszła przyiáźń ma sobie zá sromotę, do wczorayszey nie zna się znáiomośći, stárych lekce waży kompánow, bokiem biie, gorą pátrzy. Przeczuwał to ktoś z przyiaćioł Fráńćiszka Symenzá, Arcybiskupem Tolossanskim obránego: że gdy do niego tenże Symenez pisał, oznaymuiąc o fortunnym sukcesie swoim: odpisał mu ná to.
Beierl. tit. bon. Gotscalc serm. 17. part. æstiv. lit. c. Cieszę się że ćię Bog wywyższył, y oráz żałuię, że strácę przyiáćielá. Oycáć to rodzonego, mizerny niegdy węglárczyk zostáwszy Krolem, iákby nie znał; spytány od tegoż Oycá: nie znász mnie to synu? odpowiedźiał: iákże ia mam ćiebie znáć? kiedym y sam śiebie niepoznał. O! niepoználi sięowi pogáńscy Monarchowie, że się bydź ludźmi zápomniawszy, zá Bogow poczytáli. MARYA ináczey: żeby co godnego byłá, żeby iákąkolwiek zásługę przed Bogiem miáłá, tego do śiebie nie znáłá: *Quam vocavit Angelus Dominam, ipsa se recognoscit ancillam.* Ztrworzyłá się MARYA *in sermone ejus:* á czego? powiádá Aloysius Novarinus, iż tego: *że ia pochwálono:*
in 1. Luc. libr. 4. *turbatur, quia laudibus extollitur;* toż twierdzi Richardus *à S. Laur. Turbata, quia audivit se laudari.* I dáie rácyą: że kto ma prá-
26. mor. c. 24. wdźiwą pokorę, ten chwały wstydźi się y lęká; á S. Grzegorz Papież powiáda: że nie masz ćięższey męki ná sprawiedliwych, iák
serm. 5. de ver. Dom. gdy ich pánegiryzuią: *laus sua justos cruciat.* S. Augustyn Orátorom, co go pod Niebo wynośili, ludźiom co go chwálili mowił: *Laudes istæ gravant nos potiùs, & in periculum mittunt; toleramus illas, & tremimus inter illas; Te pochwały obćiążáią nas raczey, y ná niebespieczeństwo nárážáią: słuchamy ich, á drżemy między niemi.* S. Grzegorz Nissenski, o S. Ephremie Syryiczyku pisze: że ten, gdy go chwalono, umierał: záráz ná niego alterácye, ognie, poty, mdłośći biły. Ták każdy wzgardźićiel
31. mor. cap. 5. świátá, mowi S. Grzegorz: *Cor veraciter humile, bona quæ de se audit, aut minimè recognoscit: & quia falsa dicuntur, metuit &c.* Ták Nayśw. Mátká: *turbatur, quia laudibus extollitur.* A Lyran powiádá:

powiada: że się to niespodźiewáney nigdy nowiny przelękłá: *Quia nihil mirabiliùs verè humilibus, quàm sua exaltatio. Bo pokornym nic dźiwnieyszego, nic strasznieyszego, iáko ich wywyższenie.* Ták MARYA lęka się honoru, co drudzy o honor się boią: *Expavescit Virgo*; lęka się iák kto słaby ćiężaru, iák nieudolny prac, iák nie serdyt, y nie duż bitwy, iák niegodny godnośći. Iák S. Bernardyn Seneński powiáda: miarkuie MARYA, Boską Wielmożność, y swoię nikczemność: *DEI Majestatem, & suam nihileitatem.* S. Bernard mowi: *DEI Mater eligitur, & ancillam se nominat: rara virtus humilitas honorata: Mátka Boska zostáie, á służebnicą się tytułuie: rzadką cnotą, pokorá w godnośći.* Dźiwuie się tey pokorze S. Bonáwenturá mowiąc: *O mira & profunda humilitas MARIÆ! Gratiâ plena dicitur, in Matrem DEI assumitur, cunctis creaturis anteponitur, in his tamen mirâ humilitate deprimitur. O dźiwna y głęboka pokora! łáski Bożey pełna názwana, zá Mátkę Bożą obrána, nad wszytkie stworzenia wyżey osádzona, á z tym wszytkim dźiwnie uniżona.* Co uważaiąc Richardus, mowi: że MARYA, im godnieysza, tym w pokorze cudownieysza. *Quantô virtutibus præeminentior, tantô in humilitate mirabilior*; to sztuká, że Bogu przyiemnieysza: iák mowi S. Bernard; że się z Pánieństwa Bogu podobáłá, z pokory Mátką iego zostáłá: *Virginitate placuit, humilitate concepit.* Ná táką uniżonośći dolinę spłynęły łáski Boskie; kleynot nieoszacowány Syn Boski: *terras in imas decidens*: tey się dał ználeść, co nisko pátrzyłá; tey dał wszytko, co się zá nic miała; *Quia respexit nihileitatem.* mowi S. Laurenty Iustynian: *sicut non patitur natura vacuum, quin illud repleat: sic nec gratia humilem, quin illi se infundat.* 3. Ze MARYA wierná Boská, *Virgo fidelis.* Moyżeszowi nie mogło się w głowę zmieśćić, iák to miał Izráelitow z niewoli wyprowádźić: nádysputował się z P. Bogiem; Zácharyasz z rozumem człowiek, Anioła przy Ołtarzu widząc y słysząc: á dowierzáć nie chćiał; Sará Abráhamowá ustną deklárácyą od P. Bogá miałá: że choć stára, porodźi syná, á z tego się śmiała: *risit Sara.* MARYA lepsza Bogu byłá: że iego dobroći, wszechmocnośći wierzyłá: iák iey to Elżbietá przyznałá: *Beata quæ credidisti.* 4. Ze MARYA posłuszna. Nie mowi: oto wierna, oto kocháiącá Bogá; ále, oto służebnicá Páńská. A mowi dla tego: *ut ostenderet se magis gloriari in obedientia, & paratissimo consensu, quàm titulô maternitatis: áby pokazałá, że zá większy honor, ochotne posłuszeństwo, niż tytuł maćierzyństwa miałá*, pomniąc co mowi Pismo: *iż lepsze posłuszeństwo, niż z ofiarami*

Hom. 4. super Miss.

L. 4. de Laud. V.

L. 3. de Humilit.

Rutil. Benson.

C nábożeń-

1. Reg. 15 *nabożeństwo. Melior est obedientia, quàm victimæ.* S. Thomasz de *Villanova* ták słowa Nayświętszey Mátki czytá: *Matrem*
Con. 1. de Annunt. *me futuram Angele dicis, ego ancillam me esse cognosco: Quia ancilla Domini sum, ejus voluntati non obsto: Mátka mnie przyszła Aniele zowiesz, á ia się służebnicą bydź baczę: iżem służebnica Páná moiego, nie sprzećiwiam się woli iego.* Hugo Kardynał dowodźi práwdziwego posłuszeństwa z słow MARYI: że się nie do swoiey, lecz do Boskiey woli, nie do swego, lecz do Anielskiego stosuie słowa. *Fiat mihi secundùm verbum tuum.* Nie po Pharyzeysku, co się komu podoba, nie co Bog roskazuie:
Mat. 23. *Decimatis mentam & rutam &c. Et reliquistis quæ graviora sunt legis;* nie ták, iáko ktoś o śpiewákách swego wieku nápisał: że kiedy trzeba, tedy im kłániać się było, prośić, płáćić, żeby záśpiewali: kiedy ich fantázya, prośić żeby przestali: *omnibus hoc*
Mart. *vitium est Cantoribus, ut nunquam inducant animum cantare rogati, injussi nunquam desinant;* nie ták iák owo sludzy: káżdy nie kontent, że w drogę, choć naylepsza, gdy muśi; według o-
Val. Max. 2. 1. wego: *Quidquid imperio cogitur, exigenti magis quàm præstanti acceptum refertur.* Choćby strzały z Nieba lećiały, rad iedźie, gdy mu się podoba: według owego: *volenti non fit injuria;* gdy iego wola, y robić mu roszkosz; gdy Pan każe, y ieść utrápienie: *quia præceptum Domini.* Powiada Hugo, że ták ludźie: słucháia y czynią, co im się podoba, co się podoba komu, á trzeba to wykonać, nárzekáią: *in his quæ sibi placent, obediunt, in alijs murmurant.* Idźie ten y ow do kieliszká, do kart: &c. ná záwołánie: do Kośćioła, do roboty, usługi, nie gotow y ná prośbę; do táńcá iáká táká, nic to choć gwałtem poćiągną: *trahe me curremus;* do práce ach niewola! choć pię-
Virg. 1. Georg. knie prosza: *grave servitiū, tàm duros passa labores.* Zá mąż, iák wola rodźicow, corka posłuszeństwa, niech ták będźie, iák oycze y mátko roskáżesz: *custodiam mandata tua:* do Zákonu iák wolá Boska, muśi ták bydź, że ináczey nie może. MARYA w woli swoiey nie swoiá, wszytká Boska: mowi Gverricus
Ser. 3. de Assumpt. Opat: *Ipsa voluntatem Patris in tantùm faciebat, ut de ipsa prædiceret: vocaberis voluntas mea in ea.* A ieśliż Iozue posłuszny, y
S. Ephrem Syr. przeto sukcessor po Moyżeszu: *perfectâ obedientiâ promeruit, ut Moysis successor fieret:* y przeto ták możny, że mu słońce ná roskaz stánęło, że BOG swego posłusznego usłuchał: *Obediente DEO voci hominis;* dopieroż MARYA: mowi S. Ambroży: że ná iey głos wyskoczył P. IEZVS, stáwszy się máleńki,
de instit. c. 7. wprzod posłuszny, niźli národzony. *Ad vocem MARIÆ exultavit infantulus, obsequens antequàm genitus.* Rupertus Opat uważa-

uważaiąc koncept Pisma S. iák włos szyiny Oblubienice niebieskiey zránił serce Oblubieńcowi: y zaś obuwie Iudythy porwało oczy Holofernesowi, ták dyszkuruie: *Quid crine gracilius? quid humilitate subtilius? Crinis vix comparet, humilitas vix consentit, quod computari possit inter homines. Quàm debilibus armis devincitur fortis, Dux! &c.* *Co nad włos cienszego? co nad pokorę subtelnieyszego? włos ledwie się da widźieć, pokorny ledwie uznaie, że on iest człowiekiem. O iák słábe oręże obuwie, mocnego Wodzá zwyciężyło!* MARYA miawszy włos szyie swoiey, to iest pokorę, y obuwie, to iest posłuszeństwo, gdy to wymowiła: *Oto służebnica Páńska, niech mi się stánie według słowa twego:* słowá swoie niewinnośćią, uniżonośćią, powolnośćią, w uszách BOGV osłodźiła, serce iego Boskie, nimi zrániła, zniewoliła, zwyćiężyła, Syná Boskiego pod moc swoię iákby też podbiłá, *erat subditus illis.* A nádewszytko zásłużyła MARYA: że wBogu cáły naród ludzki serdecznie kocháiącá byłá. Co S. Bonawentura opisuiąc cnotę S. Oycá Fránćiszká: że iesżcze młodźiuchny, á iuż rad iałmużnę dáwał, osobliwie kiedy kto dla miłośći Boskiey prośił; y uczynił Fránćiszek *votum*, żeby dla tey miłośći, ile mogł, nic nigdy nie odmowił. Powiáda Seráficki Doktor: że to tám iuż ogienek miłośći Boskiey w owym niewinnym był serduszku: *igniculus Divini amoris.* To MARYA: że prośiła, áby nie umarłá: pokiby Pánny Bogárodźice nie oglądáłá: iuż tá prośbá z wielkiey miłośći zbáwieniá nászego pochodźiłá. Iákoż powiada *Arnoldus Carnotensis:* że Chrystusa y MARYI iedno Ciáło, ieden Duch, iedna, á niepoięta przećiwko nam miłość. *Vna est MARIÆ & CHRISTI Caro, unus Spiritus, una Charitas.* Powiádá S. Piotr Dámiani: że nas tá Matká kochá miłośćią niezwyćiężona: *amore invincibili.* S. Bernard świadkiem: że tá zbáwienia nászego okrutna miłośnicá tego prágnęłá, o to coraz serdecznie wzdycháłá, o to BOGA we dnie y w nocy goraco prośiłá: żeby odkupieniá świátá doczekáłá: y że się ná Máćierzyństwo Boskie, z boiáźniąć iáko pokorna, lecz y z ochota iáko posłuszna ofiarowáłá: *Ecce ancilla Domini:* wielki to afekt cáłemu pokazáłá świátu. Mowi *Marcus Vigerius:* że MARYA, gdy te słowa: *Błogosłáwionáś ty między niewiástámi* usłyszałá, ták sobie pomyśláłá: niechcę ia inszych, do tego szczęśćia wyprzedźić, nie pretenduię żebym nad nich lepszą byłá; oto ieżeli wola Boska, niech ták będźie, żebym się im przysłużyła: *Non ego me cæteris præfero ad obsequium, quibus ut prosim, fiat mihi &c.* S. Bernardyn Seneński powiada: że MARYA gdy to rzekłá: *Oto służebni-*

Cant. 4.
Judith. 16
T. de lau. Virg.
In decachor. Chorda 1.
Tom. 3. ser 6. art. 2. c. 2.

żebnicá Páńſká &c. per hunc conſenſum in Incarnationem, omnium Electorum ſalutem viſceroſiſſimè expetijt: przez to zezwolenie ná Máćierzyńſtwo Boſkie, ſerdeczne zbáwienia wſzytkich wybránych, prágnienie wyráźiłá, y oſobliwym ſpoſobem, temuż narodu ludzkiego zbáwieniu ſama ſię poświęćiłá; ták, że od owego momentu we wnętrznośćiách ſwoich, iáko prawdźiwa Mátká náſzá, wſzytkich nas nośić poczeła: *ut extunc omnes in ſuis viſceribus bajularet.* Rychardus twierdźi: że MARYA uſtámi rzekłá: *Niech mi ſię ſtánie według ſłowa twego;* á ſercē: niech ia będę Mátką, áby oni byli ſynámi: *Fiam Mater, ut ſint ipſi filij.* A nie máćierzyńskie to słowo? á nie dobre to słowo? *Verbum bonum.* Niech ſię ſzczyći Iákob Pátryárchá, że mu rzekł Oćiec błogosłáwiąc:
Gen. 27. *Det tibi DEVS de rore Cœli, & de pingvedine terræ abundantiam frumenti & vini:* Niechći BOG da z roſy Niebieskiey y z tłuſtośći źiemie, obfitość chlebá y winá: niechći służą ſynowie Mátki twoiey; nam więcey Marya mowiłá, kiedy nam ſyná-
1. Ioan. 3. mi Boskimi zoſtáć ſerdecznie życzyłá: *ut filij DEI nominemur & ſimus.* Piękny tráfunek w Kápłáńſkich Páćierzách: że pod czas Adwentu, ná Iutrzni Niedźielney, w trzećim Nocturnie drugá Antyphoná ták ſię záczyná: *MARIA dixit, MA-*
Pſal. 19. *RYA rzekłá:* A coż rzekłá? oto náſtępuie Pſalm: *Exaudiat te Dominus in die tribulationis, protegat te nomen DEI Iacob &c. Niech ćię wyſłucha Pan w dźień utrápienia, niech ćię okryie Imię BOGA Iákobowego; niechći ześle pomoc z świątnice, y z Syonu niech ćię broni.* A kiedyż nam to Nayśw: Mátká ták dobre dáłá słowo? Wiemy dźień, że dwudźieſtego piątego Marcá, ktorego Adam ſtworzony [a]; iedni powiádáią, że o pułnocy,
a S. Athanaſ. qu. 17 [b] funduiąc ſię ná owych słowách Piſmá S. *Sap.* 18. *Dum quietum*
b Aloyſius *ſilentium contineret omnia, & nox in ſuo curſu medium iter habe-*
Novar. n. 962. *ret, omnipotens ſermo tuus, de cœlo à regalibus ſedibus proſilivit. Gdy naywiękſze wſzech rzeczy było milczenie, y noc w biegu ſwoim w puł drogi miała, wſzechmocne ſłowo twoie z Nieba, z krolewſkich*
c Franc. *ſtolic ná źiemię zeſzło;* drudzy twierdzą [c] że ráno: według tego co
Mayron. mowi Prorok: *Repleti ſumus manè miſericordiá tuá;* Trzeći twier-
Pſalm. 98. dzą, co y náſz S. Bonáwenturá przyznáie: [d] że wieczor, według
d Petrus Caniſ. lib. słow Proroká *Zach.* 14. *Et in tempore veſperi erit lux*: Według
3 de Deipar. c. 3. Piſmá S. *Gen.* 4. iuż nie Abráhámow, ále Boski Poſeł, pod wieczor, iuż nie dla Izáaká, ále dlá Boskiego Iedynaká z tą śliczną kontráktował Rebeką: *juxta puteum, veſpere;* pod wieczor do tey miſtyczney Arki, miſtyczna Gołębicá Duch Przenayświętſzy, z roſzczką oliwną, ze znákiem pokoiu, z Słowem
Gen. 8. przedwiecznym záwitáł: *venit ad veſperam portans ramum olivæ.*

Olivæ. Exodi 16. Deklárował Moyżeſz Izráelitom dobrą ná wieczor nowinę, *veſpere ſcietis quod Dominus eduxerit vos.Nũ.*28. y indźiey ták ráno iák y wieczor, ćiż Izráelitowie niepokálánego Báránká, *Agnum immaculatum*, hoyną BOGV oddawáli ofiárę: *juge Sacrificium*: czego Syn Boski, aczkolwiek niewdźięcznemu narodowi wdźięczen, ſam ſię nam pod wieczor ofiárował: *Jememetipsũ obtulit*. Czuwáło ſerce Dawidowi, że w iego pokoleniu to ſzczęśćie świát pòtkáć miáło; y że pod wieczor wieczorną ſwoię wielce promowował dewocyą. *Dirigatur Domine oratio mea, &c.* *elevatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum. Dan.* 9. Miłego gośćiá Gábryelá Archánołá z reſponſem z niebá miał Prorok, pod czas ofiáry wieczorney: *in tempore ſacrificÿ veſpertini*. Rzeczemyli z niektorymi Doktorámi SS. y tłumáczámi Piſma B: wieki doczeſne dniem iednym mierzáiac: że od Adámá do Noego, świátu świtáło; od Noego do Ábráhama, dopołudnie zeſzło: od Ábráhama do Moyżeſzá, południe ſię odpráwiło: od Moyżeſzá do Chryſtuſa, pułodwieczerz zbiegł: y będźiemyli, według Páwłá S. 1. *Cor.* 10. według S. Iáná. 1. *Ioan.* 1. według Orygeneſa; *Hom.* 1. *in Gen.* według Doktorá Anielskiego mowili: że Chryſtus ná ſchyłku świátá, w ſam wieczor wieku ninieyſzego przyſzedł: *Venit ad vitæ veſperam.* Y to dobry wieczor, á z áfektu Mátki: mowi *Durandus* z W. Bedy: *Magnificat cantatur ad Veſperas: quia ipſa Veſperá mundi ſuo aſſenſu, mundo ſuccurrit perdito: Magnificat ná Nieſſporze w wieczornym Obrzadku ſpiewamy: że tá ktora Magnificat wykrzyknęłá, w ſam wieczor świátá, ná rátunek iego zezwoleniem ſwoim ſtánęłá.* Kiedy rzekła te słowa, *Oto ſłużebnicá Páńſká &c.* tedy Słońce ſpráwiedliwośći w to morze łask Boskich zápádło: *Candidus Oceano nitidũ caput abdiderat ſol:* áżeby ná Horyzonćie náſzym z iáſnymi dobroći ſwoiey weſzło promieńmi. *aſcendit qui deſcendit*; tedy Pan w karániu świátá prácowity: *præbuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis*: do tego pokoiku ná ſpoczynek poſzedł: *requievit in tabernaculo meo*; tedy ná miſtycżny, świátłośćią nieſtworzoną nápełniony Xiężyc: *Luna plena MARIA*, zbáwienna grzeſznikom koleyná, świat oświecáć przyſzłá: *ad illuminandum peccatores*: Teráz z Catullem záwołáć mi potrzebá: *Veſper adeſt, conſurgite*: Wieczor przyſzedł powſtáńćie w nádźiei. Tenći to ſzczęśliwy Wieczor, ktorego miłośierdźie zeſzło ſię z prawdą: *Miſericordia & veritas obviaverunt ſibi*: ziśćił BOG co obiecał: *Sicut locutus eſt ad Patres noſtros*; miłośierdźie rzady záczęło: *miſerationes ejus, ſuper omnia opera ejus.* Tenći to Wieczor, ktorego ſię ſpráwiedliwość z po-

Hebr. 9.
Pſal. 140.
In Hymn. Verb. ſupern.
L. 5. *C.* 9.
Blaſius Madr.
Eph. 4.
Iſ. 33.
Eccl. 24.
S. Germ. hom. de Nat. V.
Jdiot p. 14 *contem.* 12
Pſal. 84.
Pſal. 44.

Psalm. 84. koiem pogodźiłá: *Iustitia & pax osculatæ sunt.* Ten Wieczor
ktorego BOG z náturą ludzką, w śćisłą y nierozerwáną wszedł
S. Athan. in symb. ligę: *DEVS & Homo unus est CHRISTVS.* A ieżeliż między
Iuliuszem y Pompeiuszem Cesárzámi, między Philippem II.
Plut. in Cæs. Hiszpáńskim, y Henrykiem II. Fráncuskim Krolámi, zá mał-
Engelgr. żeńską z Corek Colligácyą, pożądána nástąpiłá zgodá: dále-
ko więcey zá Hypostátyczną Bostwa z Człowieczeństwem
Sup. Lit. Laur. Vnią, zá osobliwą pokoiu táiemnicą: iáko mowi *Iustinus Mie-
choviensis: Incarnationis mysterium, pacis sacramentum est.* Ten
ći to Wieczor, ktorego Bog samemi práwie gromámi, piorunámi,
ludzkiemu narodowi groźny, teraz delikátną upadł mu
Eccl. 42. rosą: *Ros obvians ab ardore.* Tenći to Wieczor: ktorego nam
Is. 55. złoty łask Boskich spadł rzęśisto deszcz: *Descendit imber.* Ten-
Gen. 3. ći to Wieczor, ktorego BOG przeklętą niegdy źiemię, *male-
Psálm. 84. *dicta terra,* teraz pobłogosłáwił: *Benedixisti Domine terram.*
Teraz pádoł płáczu, stał się Ráiem roskoszy: mieysce wygná-
Apoc. 20. nia, Oyczyzną sámego BOGA *Ecce Tabernaculũ Dei cũ homi-
nibus.* Tenći to wieczor, ktorego: iák niegdy Ester Zydow, ták
nas MARYA, iáko śieroty Páni ná opiekę, iáko mizerne dźia-
tki mátká ná rękę, iáko żebrakow Dobrodźiká, ná swoie stá-
S. Fulbert. serm. 1. de ránie wźięna, *Opitulatrix justorum & peccatorum,* Ten Wieczor
Nat. V. ktorego Mądrość, dobroć, wszechmocność Boska, fundáment
Prov. 10. zbáwienia nászego w niepokálánym Zywoćie záłożyłá: *fun-
damentum sempiternum.* Precz tu choć święte Proroká ukoro-
Psalm. 29. nowánego słowá. *Ad vesperum demorabitur fletus:* pod wieczor
zábáwi płákanie: *Post gaudia luctus*: po śmiesznym śniádániu,
po wesołym obiedźie, łzámi osolony podwieczorek: *risus &
gemitus.* Podwieczorek miłośći Boskiey: *Cibus ut faciam vo-
Psalm. 50 *luntatem Patris,* wszelką nam przynośi poćiechę, *Gaudium &
lætitiam.* Niech kto chce przeklina swoiego nieprzyiaćielá,
choć z Pismá Swiętego: żeby tego wieczorá, nocy nie docze-
Psalm 89. kał: żeby, nim słońce zánádźie skámieniał: *Vespere decidat &
indurer:* Nie dopuśći BOG tego; bo się ná to wćielił, żeby
Psalm. 28. błogosłáwił człowieká mizernego: *Dominus benedicet populo
suo in pace.* Niech drápieżni fortun ludzkich szárpacze, żárło-
cy dusz ludzkich szátáni, iák wilcy pod wieczor, cáły dźień
się wymorzywszy, owi ná pracą cudzą, ći ná zbáwienie násze,
Sophon. 3. kłápáią zębámi: *lupi vespere;* my się ich nie zlękniemy: bo że
nam dobry Pásterz dźiś z Niebá záwitał, ták mocno wierze-
my. Niech przepádną *Siculæ Vesperæ,* Sycylijskie Nieszpo-
ry Fráncuzom nie miłe: że Roku 1281. Sycyliánie zmowiwszy
się, iák uderzą we dzwony ná Nieszpor, káżdy gospodarz po
swoim

swoim żołnierzu Fráncuźie: w godźinę po Miástách, po wśiách, do szczętu wszytkich wyrznęli. Dźiś Pálestyński Nieszpor, zá Wćieleniem Syná Bożego szczęśliwym się MARYI z Aniołem, ná ożywienie narodu ludzkiego, zászczyca zmowieniem. Niech powiáda Poetá: że kogo słońce wschodząc ná Máiestaćie, Stolicy, krześle, kathedrze dumnego záſtáło: tego odchodząc, pod łáwą, czyli tám ná márách, drobnego odeszło: *Quem dies vidit veniens superbum, hunc dies vidit fugiens jacentem*. Nieborak co miał dobry dźień, to zás nie dobry wieczor, *post gaudia luctus*, po iármarku zły targ, *ad vesperum fletus*. Ze złym zła godźiná: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est*; z IEZVSEM y MARYA szczęśliwa wieczność: *non habet amaritudinem conversatio illius*; zá chwieięli się, to mnie Oycze, to mnie Mátko, żebym nie upadł nchwyćisz, *tenebit me dextera tua*. Dźień wieku człowieká w nocy, iákoby nie żył gdy śpi: *Dulcis & alta quies, placidaq; simillima morti*. Dźiwne źwierzę, ráno o czterech, w południe o dwu, wieczor o trzech nogách; świta dźiećięciu, czołga się ná báiuku; dorosłemu południe zá pásem, ieść się y śiłá rzeczy chce: *amor ardet habendi*: człowiek zdrow ná swoich nogách; mierzcha stáremu, fáluie wzrok, ćiemnieie cerá, noc śmierći w progu, **senibus in januis*: też o trzech nogách, bo o kiju: *Vespere tripes*. Názwáłá kiedyś mátká Tobiaszá młodego kiiem, to iest podporą stárośći swoiey, *baculum senectutis*. Ostátniaż to w człowieku, choć w synu rodzonym nádźieiá: o ktorą y BOG się gniewa: *Maledictus homo, qui confidit in homine*; y nádźieia myli: *fallitur augurió, spes bona sæpè suô*. Nićień owego bluszczu *Ionæ*. 4. pod ktorym Ionaszowi upał słoneczny dopiekł: *percussit sol super caput Ionæ, & æstuabat*; iák drzewo ná ktorym słoń zwykł nocowáć: poderzną drzewo, brátá, swátá, á choć y Potentátá, ieżeli nie śmierć, nie kazus, to inszy duch nápádnie: *mutabitur spiritus*: aż ty ná nim, ná twoie nieszczęśćie polęgniesz: *& corruet*. Vsność twoiá, iák złota státuá Nábuchodonozorá ná glinianym fundámenćie, upádnie: *ruet labili fundamine nixa*. Łáská Páńská, pomoc przyiaćielska, ni trzćinna podporá, pokić włásney mocy stáie, poty się trzymasz; iákże z nog fortuny y zdrowia spádniesz, przepádniesz: *Intrabit manum tuam & perforabit*. Spárzył się Amán ná swoim Asswerusie, Seiánus ná swoim Tyberyuszu, Eutropiusz ná swoim Arkádyuszu; stał się Monársze większa solą w oku, niźli był pieśćidłem w sercu: *ut majus esset odium amore quô eum dilexerat*. Zápłákał sam ná siebie Károlá V. Dworzánin: że

Psalm. 119. *Sap*. 8. *Psalm*. 138. *Virg. Æn. L*. 6. *Boët. L*. 3. *de consol*. **Gverric*. *Jer*. 18. *Ovid. Ep*. *Hab*. 1. *Os*. 4. *Isai*. 36. *Ex 2. Reg*. 13.

D2 wiek

wiek ſtrácił ná służbie tego Potentatá, ktory mu y kilku godzin żyćia przedłużyć nie mogł: *nec potuit pretiô vel breve tempus emi.* Záwiodł ſię Iuliuſz Ceſarz ná áfekćie Brutuſá, miáſto obrońce miał z niego zaboycę: *Et tu Brute.* Nie ieden z rodźicow, ſpodźiewáiąc ſię u dźiatek mieć roskoſz, fortunę im puśćił: *dedit omnia ſua*; á potym wypchnięty, cudze kąty pocieráć, żebráć chlebá káwałká muśiał: *quoniam confuſa eſt ſpes ejus.* Bog nádźieiá, druga po nim MARYA, *ſpes altera Virgo,* á kogo omyli? Ey mowi Piſmo: *Omnes qui ſperant in eum, non infirmantur*: mowi S. Ephrem: *MARIA ſpes noſtra ſecuriſſima.* Nikt ſię nie záwodźi, nikt nie ſzwánkuie, kto ſię ná tych nádźieiách funduie.

Engel. in Domin. 1. poſt Pent. Plut. in Brut. Zach. 9. 1 Mach. 2. Ora. ad B. V. M.

Dobry wieczor po Włosku *Bona ſera*: co po łáćinie biorąc, tłumaczy ſię ináczey: dobre rzeczy nierychłe. Mowić S. Auguſtyn: *Pœnitentia ſera, rarò vera*: *Pokutá nierychła, rzadko prawdźiwa*; przetrzymany áppetyt do dobrego nie służy: *intervallô perit fames.* Co piſze Berchoryuſz: że iáko podrożny nayſpiey ku wieczorowi, przed nocą ućiekáiąc, dąży; iáko owcá nayśmáczniey ku zmierzchowi ie, *in fine velocior motus*: tákby bliższemu śmierći człowiekowi ſporzey poſtępowáć w cnoty, chćiwiey pokármu słowá Bożego, łáski Bożey prágnąć: ſtáry popraw żywotá twoiego: *tempus abire tibi*; to ſię zbija rácya Mędrcá, ktory mowi: *Adoleſcens juxta viam ſuam, etiam cum ſenuerit, non recedet ab ea*: Co z młodu wiśieć, y ná ſtárość nic dobrego: nowa skorupká nápoiona dźiekćiem: y gdy ſię ſtárzeie, bálſamem nie będźie pachnęłá: *Oſſa ejus implebuntur vitiis adoleſcentiæ ejus.* O wieleż y tákich MARYA wielowładna ſwoią inſtáncyą ſálwowáłá; co Synowi trzebá było potępić, to Mátká nie dáłá: *Sæpè quos juſtitia Filij poteſt damnare, Matris miſericordia liberat*: A dźiś to tey powagi Mátká u Syná nábyłá: *Materna in DEVM authoritate pollens.* O wieczor ſzczęśliwy! 2. *Mach.* 15. że Izráelitowie Nikánorá wielką potęgę cudem Bożym zwyćiężyli: wdźięczni Boskiego dobrodźieyſtwá, ślub uczynili, żeby ow dźień wiecznymi święćili czáſy: *Statuerunt nullo modo abſq; celebritate præterire.* O iákby nam dźień dźiśieyſzy, wieczor ninieyſzy święćić! iákby nam tryumfowáć! iákby nam BOGV dźiękowáć, iákby nam z ſamego Swiętego budowáć ſię Aniołá! o ktorym niektorzy powiádáią: że z wielką rewerencyą klęcząc, ſwoię Poſelską odpráwował funkcyą: ze BOGA Wćielonego, sługá Páná, w żywoćie Nayświętſzey Mátki ádorował. Iákby nam náśládowáć S. Káthárzyny Seneńskiey, w piątym Roku dźiećiná, á iuż po ſchodách chodząc, ná każdym

Horat. 2. Epiſt. Prov. 22. Iob. 20. In Prolog. ad B. V. M. Anton. de Balinghen in Kalend. Deipar. 15. Mart.

żdym graduśie uklękáiac, Pozdrowienie Anielskie mowiłá; jákby nam náśladowáć Swiętey MARYI Ogniácenskiey, ktora codźieńnie tyśiąc ſto rázy ná koláná upadáiąc Nayświętszą Mátkę pozdrawiáłá; iákby nam ſobie powińszowáć, że Mátkę pełną łáski, że błogosłáwioną między niewiáſtámi mamy: B. Owoc, B. żywotá od niey odbieramy: *IESVM Benedictum Fructum*. Maią to Katolicy pobożni: że przez śiedm lat, ten dźień, ktorego Swięto dźiśieyſze przypádło poſzczą: dla tego, że zá ten poſt dźień śmierći ſwoiey wiedźieć máią. O gdyby bez intereſſu! dla tego ſámego, że wiemy, w ktory dźień uczeſtnikámi żywotá náſzego Páná IEZVSA, ieſteśmy uczynieni *de morte translati ad vitam*. Piſze *Martinus Navarrus*, o pewnym zgromádzeniu: że gdy wſzyſcy ná te słowá: że ſyn Boży ſtał ſię Człowiekiem, nisko kłániali y klękáli, ieden z nich nie dbáł, y ſtał iáko koł; tedy mu dyabeł dał w gębę, mowiąc: á czemu ſię nie ſchyliſz niewdźięczniku, czemu nie upádnieſz ná koláná? gdyby to był BOG dla nas uczynił, tedy byśmy mu zá to nieuſtáiącą oddawáli czołobitność. A my też AA. czy wdźięczni tego dobrodźieyſtwá? iák był wdźięczny S. Ludwik Krol Fráncuski, że do tego Swiętá o chlebie y wodźie pośćił: że do Loretu, ile mogł, pieſzo odpráwował drogę; iák byli wdźięczni inni Swięći, ktorych tu wyliczyć niepodobná. Iák Kośćioł Swięty Kośćiołem, ták wiekuie u Chrześćian Anielskie Pozdrowienie, z ktorym ſię pozdrowienie Swiętey Elżbiety łączy. Zá Celeſtyną I. Papieżá, pod czás *Concilium* Epheskiego Roku 431. przydano: *Swięta MARYA Mátko Boża, modl ſię zá námi &c.* Ażeby to Pozdrowienie w codźiennym u wſzytkich było zwyczáiu: Grzegorz IX. Papież, pod czás niezbożney Fryderyká II. Ceſarzá ná Kośćioł S. fakcyi, y perſekucyi náznáczył: żeby co poránek, á oſobliwie co wieczor po Kośćiołách dzwoniono, y żeby Katolicy ná troie we dzwon uderzenie poklęknawſzy, mowili troie Pozdrowienia Anielskiego. Vſtał był ten święty zwyczay: ale go S. Bonáwenturá, pod czás *Concilium* Lugdunskiego, zá Grzegorzá X. ſwoią uśilną promocyą wznowił; żeby oſobliwie po Komplećie Pozdrowienie Anielskie mawiano: y żeby po trzy kroć codźieńnie we dzwon pod wieczor uderzono. Y odtąd po Kośćiołách Kátolickich tá chwalebna trwa modá. Gdźie oprocz wieczornego dzwonienia, y ránnieyſze zá pobożnym Katolikowi zwyczáiem * z Ordynácyi Grzegorzá IX, wźiętym, codźień ſię tákże odpráwuie. Południeyſze záś Kaliſt III. wzywáiąc ná pomoc Nayświętſzey Mátki przećiwko Turkom

Raymund. in vit. eius Sur. tom. 3 25. Iun.

Ferd. Castel. Paris.

Odor. Ray. Ann. 1239 à N. 29

Petr. Can. L. 3. de Deip. c. 3.

*Beyerlin. t. 5. L. m. Platina Phil. Briett.

E

Turkom postánowił: Ludwik XI. Krol Fráncuski, Roku 1472. żeby się w cáłym Páństwie iego práktykowáło, mocno roskazał. S. Károl Borromeusz, choć podrożny, choć zła drogá, choć naywiększe błoto, skoro dzwon usłyszał, záraz z Káríty wysiadł, czyli też z konia zśiadł, y ná ulicy, y ná drodze klęknał, z wielkim nabożeństwem Nayś: Mátkę pozdrawiał. A masz też od nas Nayświętsza Mátká ten áfekt? á rádźisz wszyscy ten Anielski odpráwuiemy komplement? własnemu káżdego tę inkwizycyą polecam sumnieniu. Do ćiebie o Mátko! iák niegdy do Oycá syn márnotrawny káżdego grzesznyká y moim też

Luc. 15. niegodnym supplikuię imieniem: *Fac me unum de mercenarijs tuis*.Ześmyć zle do tad służyli, żeśmyć Syná obráźili: pobierzże nas zá to w niewolą; żeśmy niektorzy bydlęce á nieludzkie przepędźili życie: (wszák dobra gospodyni bez bydłá się nie obeydźie:) niechże wszyscy twoim będźiemy Inwentárzem. Piekielna gospodyni u Poëtow Cyrces, ludźi w bydło y bestye przemieniáłá swoimi czárámi: Ty nas grzesznikow, srogie Lwy, mrukliwe niedźwiedźie, drapieżne wilki, obżárte wieprze, nieczyste kozły, wielowładnymi modlitwámi, obro-

Ioan. 6. ćisz w ludźi: *Et erunt homines docibiles DEI.* Zle się miał Łá-

Luc. 15. zarz przed domem Bogaczá: *cupiebat saturari de micis &c. & nemo illi dabat*: przed Domem twoim á komu krzywdá? Wszák mowisz *Prov. 8. Beatus homo qui vigilat ad fores meas quotidiè. &c.* Szczęśliwy człowiek, co u drzwi moich pilnuie codźień, y zostáie iák ná szylwáchu przy podwoiách wrot moich. Otoż y ia ná duszy Łázarz, y káżdy grzeszny stawamy, záśiadamy, zálegamy, przed tymi drzwiámi: *ad fores quotidie*: weyrzyi o Mátko miłośierdźia! *Illos tuos misericordes oculos ad nos converte.* Niech zá twoia Protekcyą teraz y w godźinę śmierći, *Bona sera*: Dobry Wieczor mamy. Amen.

Imprimatur.

M. BASILIVS PLASCZEWSKI *Sac. Th. Doctor & Professor, Canonicus Cathedr. Crac: SS. OO. Præpositus; S.R.M.S. Libr. Diœcesanus Censor, atq́ interea Studij Almæ Vniversitatis Crac: Generalis*
RECTOR.